

ISLAMONLINE.UZ

halol.uz

Қахва ҳақида

Фил тезагидан қахва

Фил қахва истеъмол қилганда, унинг ошқозон кислотаси қахвани аччик қиладиган оксилни парчалайди. Натижада юмшок ичимлик олинади. Албатта, фил қахваси ҳазил мавзусига айланди: "кофе деръмоччино", "охирги тезаккача яхши", "фил тезаги қахваси".

Таиланд шимолидаги яшил тепаликларда 20 та фил подаси дунёдаги энг қиммат кофелардан бирини «ишлаб чиқаради».

Тупрокли хид ва юмшок таъмга эга бўлган бу экзотик янги ичимлик Таиланд филлари еган доналардан тайёрланади ва эртаси куни фил тезагидан олинади.

Филнинг ичакларида содир бўладиган реакциялар кофега навни яратувчиси ўзига хос таъм деб атаган нарсани беради.

Бу кофе - жиркантирадиган ёки галати тарзда ўзига жалб киладиган кофе - нафакат дунёдаги энг ноодатий кофе турларидан бири, балки энг кимматларидан биридир. Унинг бир килограмми 1100 доллар туради.

Хозирча Black Ivory деб аталадиган бу кахвани фақат бойлар ёки кўп саёхат килувчилар татиб кўришлари мумкин. Бир ой олдин у дунёнинг чекка бурчакларидаги бир нечта киммат меҳмонхоналарда пайдо бўлди. Аввал шимолий Таиландда, кейин Мальдив оролларида, кейин эса Абу-Дабида бир финжон кахва тахминан 50 доллар туради. Associated Press мухбирлари "Олтин учбурчак"га – тарихан кофедан кучлироқ дори воситалари ишлаб чиқарилиши билан машхур бўлган, янги ичимлик тайёрланаётган худудга, хартумлиларни иш жойида кўриш ва нафис финжонда тайёр махсулотни татиб кўриш учун борди.

Таиланд, Лаос ва Бирма чегарасидаги туманли тоғларда кахва яратувчи биологик тадқиқот маълумотларига таяниб, асосий саволга жавоб берди: нима учун айнан филлар?

"Фил кофе истеъмол қилганда, унинг ошқозон кислотаси кахвани аччиқ киладиган оксилни парчалайди. Натижада одатдаги аччиқлиги бўлмаган юмшок ичимлик пайдо бўлади", - дейди Black Ivory яратиш учун 300 минг доллар сарфлаган Блейк Динкин. Бу "сивет кофеси" ёки "копи лувак" – сассикўзанга ўхшаш сиветнинг нажасидан олинган яна бир ўта киммат кофе навининг ўзига хос аналогидир. Бирок, кучли фил ошқозони кахвага махсус хусусиятларни беради.

Фил жонли секин пиширгич қурилмага ўхшайди. У донларни 15-30 соат давомида хазм қилади. Ва улар банан, шакаркамиш ва филнинг вегетариан емишининг бошқа таркибий қисмларидан ўзига хос тупрокли ва мевали хидни сингдириб олади, дейди "сивет кофеси" билан шугулланган канадалик.

"Филнинг ошқозонида табиий ферментация жараёни содир бўлади. Бу кахвага бошқа турдаги ичимликлар эга бўлмаган лаззат беради", - дейди Динкин.

Филлар подаси жойлашган ўрмон кўрикхонаси дастлаб бу гоёга шубҳа билан қараган. "Мен кофеин хақида ўйлаган биринчи нарса, филлар кахвага қарам бўладими ёки йўқми эди. Мен шуни айтишим мумкинки, филларга ҳеч қандай зарар етказилмаяпти", дейди қутқарилган филлар учун бошпана саналган Golden Triangle Asian Elephant Foundation жамгармасининг хайвонлар бўйича директори Джон Робертс.

Жамгарма кахва даромадининг 8 фоизини олади ва уни пода саломатлигига сарфлайди. Динкин жамгармага ўз таклифини юборишдан олдин лойихага канадалик ветеринарни жалб қилганини, у хайвонот боғидаги филларни синовдан ўтказган ва улар хом кофе меваларидан кофеинни ўзлаштира олмаслигини аниқлаганини айтди.

"Мен буни синаб кўришга қарор қилдим, чунки биз филларни боқиб пул ишлашнинг ҳар қандай усулини излаётимиз", деди Робертс. Унинг сўзларига кўра, битта филни парваришlash ойига тахминан 1000 долларга тушади.

Кахвининг хаддан ташқари кимматлигини изоҳлар экан, Динкин ярим хазил билан филлар жуда самарасиз ишчилар эканлигини айтади. 1 кг Black Ivory олиш учун 33 кг янги кахва резаворлари керак бўлади. Доналарнинг аксарияти ичак ҳаракатидан кейин чайналган, синган холда бўлади ёки «ташқари чиққандан кейин» баланд ўтларда

йўколади.

Бундан ташкари, бутун жараён жуда кўп вақт талаб этади. Black Ivory га фақат кичик тоғли плантациядаги маҳаллий қабила аёллари томонидан кўлда терилган Arabica нави тўғри келадиган. Филлар ўз ишларини бажариб бўлгач, филбонларнинг хотинлари тезакни йигиб, уни кўллари билан укалаб, кахва ажратиш олишади.

Яхшилаб ювилгач, улардан кахва доналари олинади, кейин Бангкокда куритилади.

Албатта, фил кофеси ҳазил мавзусига айланди. Данкин улардан бир нечтасини айтиб берди: "кофе дерьмоччино", "охирги тезаккача яхши", "фил тезаги кахваси".

Хатто Голливудда бўлган Жей Лено ҳам бу мавзуга тўхталиб ўтди: "Кизик, ким биринчи бўлиб кофе доналарини ва фил гўнгини кўриб?" Лекин уни майдалаб ичсангиз, албатта мазали бўлиб чиқади" деган экан?"

Бирок, ҳазилни бир четга суриб қўйсак, одамлар Black Ivory ни ҳақиқатда ичишади.

Биринчи партия - 70 кг - аллақачон сотилган. 2013 йилда Динкин олти баробар кўп сотишга умид қилмоқда. У ҳикоя қилишни хоҳлайдиган саргузаштларни ёктирадиган бой харидорларга умид қилади.

Хозирча Black Ivory фақат бир нечта қиммат Anantara меҳмонхоналарида, шу жумладан Фил жамгармаси яқинидаги Олтин учбурчакда тақдим этилади. Меҳмонхонанинг барида қуёш ботганда бу кахвани татиб кўрган америкалик жуфтликнинг сўзларига кўра, ичимлик уларнинг кутганидан ҳам яхши бўлиб чиқди.

"Мен бунга жирканч деб ўйлагандим, лекин менга ёқди. Бу ўзига хос нарса экан. Бу кахвада мен аниқлай олмайдиган галати нарса бор", дейди Флорида штатидаги Тампа шаҳридан 31 ёшли Раян Нелсон.

Унинг рафикаси Эшли, биолог ва кахва жинниси, Black Ivory ни "экология ҳақида қайураётган истеъмолчи учун ажойиб маҳсулот" деб атаган, чунки бу кахва филларни химоя қилишни молиялаштиришга ёрдам беради.

Лекин у қандай таъмга эга? "Жуда кизик. Гайриоддий нарса. Хайвонот боғи ходими сифатида оладиган маошимга ҳар қуни ичишга имконим йўқ деб ўйлайман. Аммо мен, албатта, таътилда ичишни, бу ерда ўтиришни ва филларни томоша қилишни яхши кўраман", дейди у сўзларини диққат билан танлаб.

Нажас нима?

Савол: Яқинда намоз китобида «нажас» деган сўзга дуч келдим. Нажас нима дегани?

Жавоб: Нажас - инсонлар ва ҳайвонлар ахлати, сийдиги, қони қаби ифлосликлардир. Нажаслар икки хил - енгил ва оғир бўлади. Мол, қўй қаби гўшти ейиладиган ҳайвонларнинг сийдиклари, қарга, қирғий қаби гўшти ейилмайдиган қушларнинг тезаклари енгил нажасдир. Товуқ, гоз, ўрдақ қаби уй паррандаларининг тезаклари оғир нажасдир.

От ва гўшти ейиладиган ҳайвонларнинг гўнги, инсоннинг ва гўшти ейилмайдиган ҳайвонларнинг сийдиги ва ахлати оғир нажас ҳисобланади. Ит ва йиртқич ҳайвонларнинг сийдиги, тезагидан ташқари сўлаги ҳамда қон, арок ҳам оғир

нажосатдир. ("Динда саволим бор" китобидан)

Абу Муслим тайёрлади